

Sygn. akt VIII U 1851/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2014 r. w Gliwicach

sprawy A. B. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

przy udziale (...) Spółki Cywilnej - (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K., (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.

o ponowne ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania A. B. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

z dnia 16 maja 2013 r. **nr** (...) - (...)

1. oddała odwołanie;

2. zasądza od odwołującego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn akt VIII U 1851/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 maja 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił A. B. (1) uchylenia decyzji z dnia 17 marca 2009 roku, na mocy której został wyłączony z obowiązkowych ubezpieczeń społecznych tj. emerytalnemu i rentowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nakładczą w (...) s.c. w okresie od 1 listopada 2006 roku do 29 lutego 2008 roku.

W uzasadnieniu podał, że 17 marca 2009 roku wydał decyzję, w której stwierdził, że w okresie od 1 listopada 2006 roku do 29 lutego 2009 roku A. B. (1) nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu i rentowym z tytułu zgłoszenia do tych ubezpieczeń przez płatnika (...) s.c. jako osobę wykonującą pracę nakładczą. A. B. (1)

wniósł odwołanie. Po wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 28 lipca 2011 roku, III AUa 2112/10 decyzja stała się prawomocna. W dalszej części uzasadnienia zaskarżonej decyzji wskazano, że ZUS nie znalazł podstaw do uchylenia lub zmiany decyzji z 17 marca 2009 roku gdyż przedstawione fakty nie mają wpływu na merytoryczne rozpoznanie sprawy. ZUS powołał się na art. 83 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i wskazał, że odmawia ponownego ustalenia podlegania ubezpieczeniom społecznym gdyż wniosek nie zawiera nowych dowodów w sprawie mających wpływ na zmianę stanowiska zawartego w decyzji z 17 marca 2009 roku.

W odwołaniu od powyższej decyzji odwołujący A. B. (1) wniósł o jej zmianę przez przymuszenie do wydania decyzji merytorycznej. Odwołujący podkreślił, że domagał się ponownego ustalenia prawa na podstawie art. 83 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Zaskarżona decyzja została wydana bez podstawy prawnej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

(...) spółki cywilnej – (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. z o.o. nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

decyzją z 17 marca 2009 roku ZUS wydał decyzję, w której stwierdził, że w okresie od 1 listopada 2006 roku do 29 lutego 2008 roku A. B. (1) nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu i rentowym z tytułu zgłoszenia do tych ubezpieczeń przez płatnika (...) s.c. jako osobę wykonującą pracę nakładczą.

Z uzasadnienia decyzji wynika, że A. B. (1) został zatrudniony na podstawie umowy o pracę nakładczą w (...) s.c. w okresie od 1 listopada 2006 roku do 29 lutego 2008 roku i z tego tytułu nie osiągał wynagrodzenia w wysokości co najmniej połowy minimalnego wynagrodzenia – nie przekraczało 32 zł. Z uwagi na niskie podstawy wymiaru składek ZUS przeprowadził postępowanie wyjaśniające. Niskie podstawy wymiaru składek wskazują na brak woli nakładcy jak i wykonawcy do spełnienia warunku uzyskania co najmniej 50% kwoty najniższego wynagrodzenia. W tej sytuacji umowy o pracę nakładczą były zawarte dla pozorów.

A. B. (1) złożył odwołanie. Sprawa z ta toczyła się przed Sądem Okręgowym w Gliwicach. W sprawie tej wyrokiem z dnia 9 czerwca 2010 roku, sygn akt VIII U 1975/09 Sąd zmienił zaskarżoną decyzję. Z uzasadnienia wynika, że Sąd stwierdził, iż odwołujący nie uzyskał z tytułu umowy o pracę nakładczą 50% najniższego krajowego wynagrodzenia. Jednakże umowa nie była zawarta dla pozorów, a warunek uzyskania wynagrodzenia w wysokości co najmniej 50% najniższego krajowego wynagrodzenia nie jest warunkiem koniecznym do uznania umowy za ważną. Na skutek apelacji organu rentowego Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 28 lipca 2011 roku, III AUa 2112/10 zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie. Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że umowa o pracę nakładczą była nieważna ponieważ zawarto ją w celu obejścia prawa. Strony umowy nie miały zamiaru i nie realizowały konstrukcyjnego elementu umowy o pracę nakładczą tj. minimalnej ilości pracy gwarantującej wynagrodzenie na poziomie co najmniej połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Odwołujący złożył wniosek o ponowne ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy nakładczej w okresie od 1 listopada 2006 roku do 28 lutego 2008 roku. W dniu 17 maja 2012 roku została wydana decyzja odmawiająca wznowienia postępowania w sprawie. Od tej decyzji zostało wniesione odwołanie. Po jego rozpoznaniu Sąd Okręgowy w Gliwicach w sprawie VIII U 2803/12 Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 23 stycznia 2013 roku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał ZUS do wszczęcia postępowania w sprawie ponownego ustalenia podlegania ubezpieczeniom społecznym przez A. B. (1) z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nakładczą w okresie od 1 grudnia 2006 roku do 29 lutego 2008 roku.

Wykonując wyrok ZUS wznowił postępowanie postanowieniem z 11 kwietnia 2013 roku. Po przeanalizowaniu sprawy ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego oraz akt Sądu Okręgowego w Gliwicach VIII U 2803/12. Na dowodach tych oparł się w całości dając im wiarę. Ponadto w sprawie ten faktyczny nie był sporny.

Sąd zważył co następuje: odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny jest bezsporny między stronami. ZUS wydał decyzję w dniu 17 marca 2019 roku o niepodleganiu A. B. (1) ubezpieczeniom społecznym z tytułu zawartej z (...) s.c. umowy o pracę nakładczą. Decyzja ta stała się decyzją prawomocną i ostateczną. Następnie odwołujący złożył wniosek o ponowne ustalenie podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym z tytułu umowy o pracę nakładczą.

Zgodnie z art. 83 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych

1. Prawo lub zobowiązanie stwierdzone decyzją ostateczną Zakładu ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na to prawo lub zobowiązanie.

2. Decyzje ostateczne Zakładu, od których nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu, mogą być z urzędu przez Zakład uchylone, zmienione lub unieważnione, na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego.

3. W sprawach rozstrzygniętych orzeczeniem właściwego sądu Zakład, na podstawie dowodów lub okoliczności, o których mowa w ust. 1:

1)wydaje we własnym zakresie decyzję przyznającą prawo lub określającą zobowiązanie, jeśli jest to korzystne dla zainteresowanego;

2) występuje do właściwego sądu z wnioskiem o wznowienie postępowania przed tym organem, gdy z przedłożonych dowodów lub ujawnionych okoliczności wynika, że prawo nie istnieje lub zobowiązanie jest wyższe niż określone w decyzji.

W decyzji z 16 maja 2013 roku ZUS podał, że nie znalazł podstaw do uchylecia lub zmiany decyzji z 17 marca 2009 roku gdyż przedstawione fakty nie mają wpływu na merytoryczne rozpoznanie sprawy. ZUS powołał się na art. 83 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i wskazał, że odmawia ponownego ustalenia podlegania ubezpieczeniom społecznym gdyż wniosek nie zawiera nowych dowodów w sprawie mających wpływ na zmianę stanowiska zawartego w decyzji z 17 marca 2009 roku. W decyzji z 17 marca 2009 roku ZUS miał na uwadze niskie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zawartej umowy o pracę nakładczą - w granicach 32 zł.

Umowa o pracę nakładczą została zawarta na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 roku w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą (Dz. U 1976 nr 3 poz. 19). Istotnym elementem tej umowy była wysokość otrzymywanego wynagrodzenia. W par. 3 rozporządzenia postanowiono, że minimalna ilość pracy powinna być tak ustalona, żeby zapewniała wynagrodzenie w wysokości co najmniej 50% najniższego miesięcznego wynagrodzenia. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 9 stycznia 2008 roku w sprawach III UK 73/07, III UK 74/07, III UK 76/07 i III UK 77/07 zawarł tezy, że pozorna jest umowa o pracę nakładczą na podstawie której strony nie miały zamiaru i nie realizowały konstrukcyjnych obowiązków dotyczących rozmiaru wykonywanej pracy w ilości gwarantującej wynagrodzenie w wysokości co najmniej połowy najniższego wynagrodzenia za pracę. Nie stanowi ona uprawnionego tytułu podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym osób wykonujących pracę nakładczą. Jest to umowa pozorna, która jako naruszająca zasady współżycia społecznego nie korzysta z ochrony Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Podobne stanowisko zawarły w wyrokach Sąd Apelacyjny w Białymstoku (III AUa 817/08) i w W. (III AUa 476/08).

Sąd Najwyższy wyjaśnił, że „W umowie o pracę nakładczą strony określają minimalną miesięczną ilość pracy, której wykonanie należy do obowiązków wykonawcy. „Minimalna ilość pracy powinna być tak ustalona, aby jej wykonanie zapewniało uzyskanie, co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie art. 774 pkt 1 Kodeksu pracy, zwanego dalej "najniższym wynagrodzeniem". Przepis ten jest warunkiem koniecznym (konstrukcyjnym) umowy o pracę nakładczą, odróżniającym ją w sposób zdecydowany

od pozostałych umów cywilnoprawnych - właśnie z uwagi na cel normodawcy upodobnienia sytuacji prawnej wykonawców do sytuacji prawnej pracowników. Zatem istotnym elementem umowy o pracę nakładczą jest określenie minimalnej miesięcznej ilości pracy, a tym samym zapewnienie wykonawcy określonego wynagrodzenia. Jeśli zatem strony umowy o pracę nakładczą zawierają ją z zamiarem niedotrzymania tego warunku w istocie ich świadczenia woli dotknięte są pozornością. Pod pozorem umowy o pracę nakładczą strony zawierają umowę o dzieło (art. 627 k.c.), bądź umowę o świadczenie usług (art. 750 k.c. w zw. z art. 734 k.c.)” Orzecznictwo Sądu Najwyższego jest jednolite w omawianej kwestii. I tak w wyroku z dnia 9 stycznia 2008 roku w sprawie III UK 73/08 wyjaśnił, że „istotnym elementem umowy o pracę nakładczą jest określenie minimalnej miesięcznej ilości pracy, a tym samym zapewnienie wykonawcy określonego wynagrodzenia. Jeśli zatem strony umowy o pracę nakładczą zawierają ją z zamiarem niedotrzymania tego warunku, w istocie ich świadczenia woli dotknięte są pozornością.” Podobnie orzekł Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 9 stycznia 2007 roku w sprawie III AUa 1080/06 „Do uznania okresu pracy nakładczej za okres składkowy nie jest wystarczające ustalenie, że nakładca nie podlegał w okresie świadczenia tej pracy ubezpieczeniu z innego tytułu ale wymaganym jest ustalenie, że nakładca osiągał wynagrodzenie w wysokości odpowiadającej co najmniej połowie obowiązującego wówczas najniższego wynagrodzenia.”

We wniosku o ponowne ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy nakładczej odwołujący nie powołał się na żadne okoliczności i dowody, które miałyby wykazać, że strony umowy dotrzymały warunek wykonywania pracy w rozmiarze określonym w umowie o pracę nakładczą. W tej sytuacji ZUS prawidłowo odmówił A. B. (2) ponownego ustalenia prawa podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę nakładczą zawartej z (...) s.c. na podstawie art. 83 a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Mając powyższe na uwadze odwołanie oddalono na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.